НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № 52-654-04-80
Дата: 17 / 07 2026 г.

ЧРЕЗ
Г-ЖА МИХАЕЛА ДОЦОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

ДО
Г-Н КОНСТАНТИН ПРОДАНОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от ПОДНС внасяме предложение за изменения и допълнения на приетия на първо гласуване Законопроект за държавния бюджет на Република България за 2026 г., № 52-602-01-19, внесен от Министерски съвет на 01.07.2026 г., както следва:

В чл. 61, ал. 9 се правят следните изменения:

1. В т. 1 сумата „191, 74“ да се замени със сумата „1407“;

2. В т. 2 сумата „460,17“ да се замени със сумата „1407“;

3. В т. 3 сумата „230,09“ да се замени със сумата „1407“;

4. В т. 4 сумата „153, 39“ да се замени със сумата „1407“.

Средствата за финансиране на направените промени се осигуряват от централния бюджет чрез вътрешно преразпределение на разходите.

МОТИВИ

Демографските данни показват задълбочаване на неблагоприятните тенденции. По данни на Националния статистически институт през 2025 г. в България са родени живи 50 241 деца, което е с 3 187 деца, или с 6%, по-малко спрямо 2024 г.

Коефициентът на раждаемост е 7,8 на хиляда, а средният брой деца на една жена е 1,63. Първи за майката са 49,4% от живородените деца, или приблизително 24 820 деца, като средната възраст при раждане на първо дете достига 27,5 години.

Подробните данни за 2024 г. показват, че от общо 53 428 живородени деца 26 169 са първи, 19 534 са втори, а 4 992 са трети деца. Първите и вторите деца са общо 45 703, или 85,5% от всички живородени. Следователно мерките, насочени към раждането на първо и второ дете, биха обхванали основната част от ражданията в страната и биха имали най-широк демографски и социален ефект.

Наред с демографските фактори следва да се отчетат и икономическите затруднения пред семействата с деца. През 2025 г. годишният доход на едно лице в домакинствата с деца е 12 728 лв. при 14 403 лв. средно за всички домакинства. В риск от бедност са 27% от децата. При домакинствата с трима или повече деца този дял достига 52,3%, а при самотните родители - 40,4%. Това показва, че появата и отглеждането на дете продължават да бъдат свързани със значителен риск от влошаване на икономическото положение на семейството.

Действащият размер на еднократната помощ при раждане не съответства на реалните разходи, които семейството прави непосредствено след появата на детето. През 2025 г. помощта е 375 лв. за първо дете, 900 лв. за второ, 450 лв. за трето и 300 лв. за четвърто и всяко следващо дете. За 52 205 деца са изплатени общо 30,09 млн. лв. Сумите са определени в абсолютен размер и не се актуализират автоматично спрямо растежа на доходите и увеличаването на разходите за издръжка.

За сравнение, средната брутна месечна работна заплата през първото тримесечие на 2026 г. е 1 407 евро. Преизчислена в евро, помощта за първо дете е приблизително 192 евро, или едва около 13,6% от средната брутна работна заплата. Помощта за второ дете представлява приблизително 32,7% от тази заплата. Поради това действащите размери имат предимно символичен характер и не могат да покрият съществена част от

първоначалните разходи за отглеждане на новородено.

Предлага се еднократната помощ при раждане на всяко дете да се предоставя независимо от дохода на семейството и да бъде в размер не по-малък от средната брутна месечна работна заплата за страната за предходната календарна година. Размерът следва да се актуализира ежегодно въз основа на официалните данни на НСИ.

Обвързването на помощта със средната брутна работна заплата има няколко предимства. То ще предотврати обезценяването на подкрепата, ще въведе ясен и обективен механизъм за ежегодна актуализация и ще даде възможност за предварително планиране на необходимите средства в държавния бюджет. Използването на данните за предходната календарна година ще осигури предвидимост както за държавата, така и за бъдещите родители.

Предоставянето на помощта независимо от дохода се обосновава с нейния демографски характер. Тя не следва да се разглежда единствено като социална помощ за семейства с ниски доходи, а като държавна подкрепа за всяко семейство при раждането на дете. Универсалният характер на мярката ще намали административната тежест, ще предотврати изключването на семейства поради формално превишаване на доходен критерий и ще подчертае обществената значимост на родителството.

При условен размер от 1 407 евро за всяко от 50 241 раждания ориентировъчният годишен разход би бил около 70,7 млн. евро. Тази стойност показва приблизителния финансов порядък на предложението, но не представлява окончателна бюджетна прогноза. При изготвянето на оценката за въздействие трябва да бъдат отчетени реалният брой правоимащи, сроковете за подаване на заявления, ражданията в чужбина, многоплодните раждания и други обстоятелства, които могат да доведат до различие между броя на родените деца и броя на изплатените помощи през съответната бюджетна година.

ВНОСИТЕЛИ:

Фамина Иглдес
Пансер Бейти
Станислав Анастасов